

Rapporterende enhet:
Kulturhistorisk museum

Rapportert av:
Håkon Glørstad
Karl Kallhovd
Renate
Salomonsen

Periode:
T1 - 2016

Revidert ledelsesvurdering 1. tertial 2016

1. Innledning

Kulturhistorisk museum (KHM) oversender etter avtale med universitetsledelsen en revidert ledelsesvurdering, hvor LTB er justert i henhold til signaler om nye tildelinger og kutt i rammen. Revidert LTB viser isolert merforbruk samtlige år og en negativ akkumulert saldo fra 2020. Vi har tatt med 2021 i LTB for å vise situasjonen etter at finansieringen av Revita-prosjektet bortfaller.

Kulturhistorisk museum (KHM) regner prosessen med å omstrukturere museets økonomi som fullført. Museet har dermed gjennomført den enhetsspesifikke styrkingen av egen økonomi. UiOs oppfølging av tidligere foreslåtte finansieringsmodell er derimot fremdeles uavklart. Museet starter nå en oppbemanning i tråd med ambisjonene som tilkjennegis i Strategi 2020.

KHMs utstillingsvirksomhet har lenge vært holdt på et minimum. Museet har nå startet opp en fornying av utstillingsflatene. Det store vedlikeholdsetterslepet som preger museets bygninger har forsinket prosessen. Arbeidet med museets fremtidige arealutvikling på Bygdøy og Tullinløkka har lagt beslag på store deler av museets kapasitet.

Museets ledelse ser at den store omstillingsprosessen museet har vært igjennom de siste tre årene har påvirket resultatsoppnåelsen innen forskning. Gjennom strategisk planlegging vil denne prosessen snus i løpet av dette og kommende år.

2. Vurdering av oppnådde resultater for resultatindikatorer

I Strategi 2020 under kapitlet *Det målbare museum* har KHM angitt effektmål for de ulike deler av virksomheten. Denne tilnærmingen ble valgt, fordi museet har et konstant behov for å vurdere om utviklingen av institusjonen er på rett vei. Dette er særlig relevant for små institusjoner med begrensede ressurser og lite økonomisk handlingsrom, da økonomiske svingninger og vakante stillinger får store utslag for resultater og måloppnåelse. Museets årelange underkapasitet og økonomiske underskudd har påvirket resultatene, og det må gjentas at museets strategiske mål vurderes som ambisiøse i forhold til nåværende bemanning og økonomiske handlingsrom. I en situasjon preget av nedbemanning er vekst- og fornyingspotensialet innenfor aktuelle områder begrenset. Museet har likevel valgt å opprettholde målene angitt i strategien, som helt konkret er satt til et snitt på 2 Eu-prosjekter, 2 Fripro-prosjekter og 2 programutlysningsprosjekter i planperioden. Måltallet for publikasjonspoeng er 1,55 i stabilt snitt.

Kulturhistorisk museum	Resultater							Ambisjoner
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2017
Publikasjonspoeng per vit. årsverk	1,32	0,82	1,85	1,5	1,4	1,36	1,1	1,55
EU-tildeling volum	-	2 155	615	589	-	1 895	68	4 000
NFR-tildeling volum	3 148	3 676	2 057	4 633	1 289	9 925	9 643	6 000

Museumsledelsen er, selv om det tas hensyn til situasjonen med vakante stillinger, ikke tilfreds med resultatene. Vi registrer en synkende kurve for publikasjonspoeng og vi ligger langt under måltallet. Resultatmessig er museet fornøyd med nivået for NFR-tildeling i 2015, men kritisk til intern utvikling av søknadsportefølje og har dermed angitt en noe lav ambisjon for 2017. I dette ligger det også en forventning til egne forskere om å konsentrere søknadsvirksomheten om ERC og H2020. Den samlede eksterne inntjeningen er dermed forventet å være stabil. Ved en inkurie har museet tidligere rapportert med null i ambisjon for måltall for EU-tildeling for 2017. Dette er rettet opp i vedlagte tabell og satt til 4000. KHM er av den oppfatning at en omstilling til EU-søknader kan være krevende som læringsprosess, slik at den fulle effekten av omstillingen først vil slå inn etter 2017.

Museumsledelsen har startet opp en intern prosess med forbedrede mål for resultatindikatorerne. Publikasjonsstrategier og karrierebygging vil gjennomgås på individ og gruppenivå. På denne bakgrunn kan man spisse strategien mot forskningsfond. Museet har signalisert stor interesse for forskerstøttetiltakene fra UiO sentralt, da museet pr i dag har begrensede ressurser til dette.

3. Vurdering av utvikling av administrative årsverk

Årsverkstillingen er en telling av månedsverk i oktober for hvert år. Dette sammen med justeringer av om prosjektarbeid har blitt lønnet fra basis og frikjøpt, eller direkte fra prosjekt, gjør det krevende å forklare alle svingningene i tabellen.

KHM har mange ansatte i tekniske stillinger (ingeniørkoder), bl.a. teknisk konservatorer, fotografer og IT- og databasemedarbeidere. Disse telles med som administrative stillinger. Det samme gjelder bruken av rådgiverkoder, særlig for fast ansatte feltarkeologer.

Av tabellen fremgår det at KHM i perioden 2012-2015 ikke har hatt noen vekst i administrative årsverk, men egentlig er dette en misvisende fremstilling av stillingsutviklingen. Med virkning fra 2015 ble MUV overført fra EA til KHM. Dette førte til en økning på 2,3 administrative årsverk. Prosjektet Saving Oseberg har også medført en økning i administrative årsverk (2,5 år). Når prosjektet avsluttes, vil disse stillingene bortfalle. Det betyr at det ved KHM i realiteten har vært en nedgang i administrative årsverk.

Utvikling i antall årsverk	Antall årsverk per 1.10			
	2012	2013	2014	2015
Basisvirksomhet				
Administrative stillinger	47	53	52	57
Drifts- og vedlikeholdsstillinger	0	0	1	1
Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	39	31	28	28
Andre stillinger	0	0	0	0
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	41	40	42	41
Herav Rekrutteringsstillinger	8	9	11	11
Totalt antall stillinger	126	124	123	127

Antallet vitenskapelige årsverk er relativt stabilt, KHM har en økning i rekrutteringsstillinger som kan knyttes til prosjekt Saving Oseberg.

Utvikling i antall årsverk	Antall årsverk per 1.10			
	2012	2013	2014	2015
Eksternfinansiert virksomhet				
Administrative stillinger	11	10	10	10
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	4	4	3	5
Herav Rekrutteringsstillinger	2	2	1	3
Totalt antall stillinger	15	14	13	15

Utviklingen i årsverk knyttet til EFV er stabil. Dette vil også være bildet fremover så lenge volumet på KHMs utgravingsprosjekter holder seg på dagens nivå. Vi kan muligens forvente en liten nedgang i 2016, men dette er det for tidlig å si noe om.

I løpet av LTB perioden vil 11 fast ansatte gå av med pensjon. I tillegg står 5 stillinger vakante. Vi har i foreliggende prognose forutsatt innfasing av 13 faste stillinger. KHM tar sikte på å ha en ny Strategisk kompetanse- og rekrutteringsplan vedtatt i juni 2016. Planen skal redegjøre for kompetansebehov og ligge til grunn for utlysning av stillinger i planperioden. Prioriteringsgrunnlaget for rekruttering vil være ambisjoner og mål uttrykt i Strategi 2020. Det er på det rene at museet som et minimum, må opprettholde en bemanning på nivå med stillingsplanen av 01.01.2014 for å kunne ha en faglig forsvarlig drift. I tillegg kommer overføringen av MUV, opprettingen av faste feltarkeologstillinger (tiltak for å redusere midlertidigheten) og 6 nye stillinger for å imøtekomme underkapasiteten i kulturminnevernet.

4. Vurdering av økonomisk situasjon

KHM slet i flere år med et akkumulert underskudd, samtidig med en usunn balanse mellom fastlønnsvolumet og disponible driftsmidler. Når budsjetter og prognoser ble utarbeidet, budsjetterte vi alltid nøkternt. Det var enighet om dette mellom KHM og UiO sentralt. Formålet var å minimere risiko knyttet til eksterne inntekter, redusere underskuddet og få bedre kontroll på økonomistyringen.

I 2015 ble museets inntekter vesentlig høyere enn budsjettet. Dette gjaldt både museets forretningsdrift (entré og butikk) og utgravingsvirksomheten (efv). I tillegg var flere stillinger satt vakante. Regnskapet for 2015 er også preget av utsatt eller forsinket aktivitet og vi fikk dermed en betydelig overføring av ubrukte midler. Følgelig har vi et svært positivt resultat med oss inn i 2016.

KHM står ovenfor en rekke fornyinger av kjerneutstillinger i Historisk museum i årene som kommer og trenger et betydelig økonomisk handlingsrom for å kunne realisere dette. I løpet av 2016 vil det bli opprettet interne prosjekter med egne budsjetter for hvert enkelt utstillingsprosjekt. Det vil derimot først være fra 2017 at det vil påløpe kostnader ved disse prosjektene.

KHM har i påvente av ny strategisk kompetanse- og rekrutteringsplan ventet med innfasing av nye stillinger. Effekten av denne rekrutteringen vil følgelig først komme til uttrykk i budsjettet fra 2017. Stillinger knyttet til underkapasitet i kulturminneforvaltningen er under utlysning, men rekrutteringsprosesser er tidkrevende og tilsetting forventes først rundt årskifte.

I 2015 ble MUV en del av KHM. MUV hadde med seg prosjekt- og driftsmidler, som foreløpig ikke er satt i omløp.

I budsjett- og prognosearbeidet for 2016-2020, har vi valgt å være mer offensiv enn tidligere. Vi legger de gode besøks- og salgshallene fra 2015 til grunn, når vi budsjetterer for forretningsdriften. Vi økte billettprisen ved museet 1.1.2015, og vi øker billettprisene ytterligere fra 1.1.2017. Vi legger ikke inn noen forventning om nedgang i besøkshallene, selv om vi med dette har økt prisene to ganger på kort tid. I tillegg legger vi inn våre ambisjoner når det gjelder publisering, NFR- og EU-inntekter.

Våre utgravingsprosjekter bidrar med en betydelig overheadinntekt til vår basisøkonomi. Tallene svinger noe fra år til år, men snittet de fem siste årene ligger på ca. 18 millioner. Vi tror fortsatt at denne

virksomheten vil bidra med betydelige inntekter til vår basisøkonomi. I budsjett og prognose utviser vi en viss forsiktighet og legger overheadinntekten på rundt 16 mill i 2016. Det store volumet av utgravingsprosjekter over flere år har ført til fastansettelser av en god del utgravingsledere (med krav om 100 % inntjening/frikjøp), og det kan være aktuelt å øke volumet om den høye aktiviteten vedvarer. Innenfor dette saksområdet ligger den største usikkerheten knyttet til KHM's økonomi. KHM vil innhente erfaringstall knyttet til frikjøpskravet på disse stillingene og vurdere tiltak i henhold til dette. Ved en eventuell nedgang i volum knyttet til utgravingsvirksomheten vil KHM måtte gå til oppsigelser av disse stillingene.

Det handlingsrommet KHM har oppnådd ved å øke egeninntjeningen, øremerkes primært til nye kjerneutstillinger i 1. etg. i Historisk museum. UiOs regnskapssystem legger dårlig til rette for å øremerke midler til fremtidige bruk. Vi har vært i dialog med VØS og kommet frem til at ved å bruke interne prosjektkoder, kan vi lettere øremerke midler til utstillingsprosjekter og oppnå en tilfredsstillende økonomistyring. Dette vil bli gjennomført i løpet av 2016.

Kommentarer til regnskapet 1. tertial 2016.

Basisvirksomhet

	Regnskap T1 2015	Regnskap T1 2016	Årsbudsjett	Årsprognose	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Inntekter	-45 374 824	-40 330 994	-138 261 450	-138 599 450	-134 368 220	-134 131 670	-134 421 900	-136 835 900	-131 835 900
Personalkostnader	31 989 883	33 408 236	99 552 166	95 600 677	101 567 626	106 851 936	105 438 185	104 269 986	103 160 099
Driftskostnader	16 115 211	18 257 697	81 207 753	73 687 649	69 205 052	69 490 049	69 969 626	67 977 252	67 907 252
Investeringer	4 232 807	1 065 741	2 111 000	2 111 000	787 000	787 000	787 000	787 000	787 000
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og prosjektavslutning	6 963 077	12 400 680	44 609 468	32 799 876	37 191 458	42 997 315	41 772 911	36 198 338	40 018 451
Nettobidrag	-5 750 778	-4 543 572	-24 056 162	-28 011 865	-30 990 895	-30 875 787	-31 107 824	-29 183 504	-29 183 504
Prosjektavslutning	-569 506	101 415	0	0	0	0	0	0	0
Isolert mer-/mindreforbruk med nettobidrag og prosjektavslutning	642 793	7 958 522	20 553 307	4 788 011	6 200 563	12 121 528	10 665 087	7 014 835	10 834 947
Overført fra i fjor	-12 526 047	-36 663 472	-36 663 472	-36 663 472	-31 875 461	-25 674 898	-13 553 370	-2 888 283	4 126 552
Akkumulert mer-/mindreforbruk	-11 883 254	-28 704 950	-16 110 166	-31 875 461	-25 674 898	-13 553 370	-2 888 283	4 126 552	14 961 499

Det generelle bildet er at det meste går som planlagt. Den positive utviklingen knyttet til forretningsvirksomheten fortsetter. Inntektene fra forretningsdrift er drøyt 20 % høyere enn samme periode i 2015, som var et toppår, men første tertial står bare for ca. 12 % av besøkstallene på VSH, så som vanlig er det turistsesongen i sommer som er avgjørende for året som helhet.

I budsjett for 2016-2020 hadde vi opprinnelig lagt inn forventning om at KHM får kr. 5 mill. knyttet til underkapasitet i kulturminneloven og en oppbemanning på 6 stillinger vil bli gjennomført i 2016. Foreliggende LTB er justert ned til en styrking på kr. 3 mill. i henhold til signaler fra UiO-ledelsen. Prosjektet Saving Oseberg var opprinnelig lagt inn med fullfinansiering. I foreliggende LTB er det etter signaler fra UiO lagt inn en egenfinansiering fra KHM på kr. 3 mill. Beregnede kutt i rammen fra 2017 er også lagt inn. Det økonomiske bildet i LTB perioden kan bli endret, da tildelingsbrev ikke er oversendt. Det er ikke lagt inn justeringer for pris- og lønnsvekst.

Personalkostnadene vil bli høyere de neste årene. Innfasing av stillinger i henhold til Strategisk kompetanse- og rekrutteringsplan vil først gjøre seg gjeldende fra 2017. Nyansettelser innenfor kulturminneforvaltningen vil først skje ved årsskifte. MUV vil bli styrket med en vitenskapelig stilling fra årsskifte. Flere prosjektledere (midlertidige stillinger) knyttet utstillingsvirksomhet og planleggingen av nytt museum på Bygdøy vil bli tilsatt fra årsskiftet og i løpet av 2017.

Driftskostnadene vil også bli høyere de neste årene enn de tidligere har vært. Dette skyldes primært fornying av kjerneutstillingene, noe som innebærer mer kjøp av tjenester og utstyr. Budsjett 2016 på denne posten er nok litt høy, vi vil ikke klare å bruke hele budsjettposten i løpet av året, noe som innebærer overføring til 2017, som tidligere nevnt.

Nettobidrag fra prosjektvirksomheten er noe lavere enn året før, men erfaringsvis er det litt forskyvninger gjennom året. Her er også aktiviteten vesentlig høyere i T2 og T3 enn i T1, men samtidig forventer vi ikke det samme volumet som i 2015.

Eksternt finansiert virksomhet

	Regnskap T1 2015	Regnskap T1 2016	Årsbudsjett	Årsprognose	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Inntekter	-34 499 987	-21 114 365	-68 388 000	-68 388 000	-66 414 000	-65 000 000	-65 000 000	-65 000 000
Personalkostnader	3 889 730	3 509 063	30 539 004	30 539 004	26 890 143	25 409 439	24 976 349	24 976 349
Driftskostnader	4 606 774	3 513 756	14 354 174	14 354 174	13 601 770	13 703 677	13 000 000	13 000 000
Investeringer	135 937	18 063	0	0	0	0	0	0
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og prosjektavslutning	-25 867 546	-14 073 484	-23 494 822	-23 494 822	-25 922 087	-25 886 884	-27 023 651	-27 023 651
Nettobidrag	5 750 778	4 523 549	24 075 450	25 852 513	28 213 635	27 424 631	27 913 432	27 964 484
Prosjektavslutning	569 506	-101 415	0	0	0	0	0	0
Isolert mer-/mindreforbruk med nettobidrag og prosjektavslutning	-19 547 262	-9 651 350	580 628	2 357 691	2 291 547	1 537 748	889 780	940 832
Overført fra i fjor	-76 095 859	-70 397 215	-70 397 215	0	2 357 691	4 649 238	6 186 986	7 076 766
Akkumulert mer-/mindreforbruk	-95 643 120	-80 048 564	-69 816 587	2 357 691	4 649 238	6 186 986	7 076 766	8 017 598

De forvaltningsinitierte utgravningsprosjektene bidrar med en betydelig overheadinntekt til vår basisøkonomi. Prosjektene skal forøvrig ikke generere overskudd (jf Retningslinjer for budsjettering og regnskap fra KLD), selv om de ved UiO er registrert som oppdragsprosjekter. Vi forventer et lavere prosjektvolum i 2016, sammenlignet med 2015. Flere store prosjekter har avsluttet sitt feltarbeid, og nye store, flerårige prosjekter er ikke forventet startet opp i 2016. Vi forventer noen mellomstore prosjekter, som vil starte opp sensommer/høst, noe som vil medføre at nedgangen fra 2015 ikke blir altfor stor. Usikkerheten knyttet til fremtidig volum på porteføljen av utgravningsprosjekter er konstant. Fra sentralt hold (KLD og Riksantikvaren) er det varslet at kunnskapsperspektivet i forvaltningen må skjerpes, at det foretas tydelige prioriteringer i henhold til kunnskapsstatus og at det totale omfanget på undersøkelser skal reduseres. KHM er positive til en slik utvikling, da det bidrar til å styrke den vitenskapelige begrunnelsen til forvaltningen. På sikt vil dessuten dette bidra til redusere presset på interne ressurser og kostnader knyttet til samlingstilveksten. Samtidig må vi erkjenne at det også vil ha innvirkning på inntektsgrunnlaget (overhead).

Dato: 7. juni 2016

Håkon Glørstad

Museumsdirektør

Karl Kallhovd

Ass. museumsdirektør